

Σὺν τῷ Θεῷ ἰσὺν ἀθανάτου.

DISQVISITIO PHILOSOPHICA

De

SCIENTIA

DEI MEDIA,

*Quam Suffragante & approbante Ampl.
Collegio Philosophico in incluta ac florentis-
sima ad Auram universitate,*

Sub

DIRECTIONE

ISAACI BJÖRRUNDI

Hactenus L. L. Orient. & jam design.

S.S. Th. Prof. Publ. & Ord.

Pro GRADU MAGISTERII,

Ejusque consequendis honoribus,

Νεπεχῶς Φιλοσοφῶντων κείσει

modeste submittit

ANDREAS EGB/ Matth. Fil.

Satag. Finl.

Ad diem D. V. XXII Maij Anni

MDCCLXXXV.

In Auditorio Maximo, horisque consuetis.

ABOÆ, Exc. Joh. Kiämpe, R. Ac. Typ.

VIRO Summe Reverendo atq; Celeberrimo
D. ANDREÆ BERGIO,
S. S. T. DOCTORI ac PROFESSO-
RI in Regia hac ad Auram Acade-
mia Primario, Amplissimo,
Diœceles Aboensis ARCHIPRÆPO-
SITO Celebratissimo,
Ecclesiæ Cathedralis Svecanæ, quæ
Aboæ floret, ANTISSIMI Vigilan-
tissimo, Fidelissimo,
MÆCENATI ac PATRONO meo
Magno,
omnem felicitatem ac salutem.

Quid, queso, Doctor Celeberrime ac
Mæcenas Magne, Tibi pro tan-
tis in me, jam inde ab ephebis, cumula-
tis beneficiis retribuam, nescio. Equi-
dem lubens confiteri necessum habeo, ne
diem quidem integrum mihi ea ad enume-
randa sufficere. Tu, sane Doctor Celeber-
rime, alter quasi parens semper mihi exsi-
stens, præter id quod consiliis Tuis salu-
berrimis me nullo non tempore sublevare
dignatus es, adcuratam etiam studio-

rum habuisti meorum rationem, & quid
de iis mecum ageretur, sedulus inquisi-
disti, ut adeo qualescunque in iisdem fe-
cerim profectus, provide Tuæ pruden-
tie atque solidissime informationi adscri-
bendos esse, diffiteri nequeam. De me
certe, Mæcenas Magne, ita praeclare
per multos annos es meritus, ut bipedum
juste habear nequissimus, nisi publice id
prædicem, gratumque animum literario
monumento, quanquam non satis Tanto
Viro digno, ostendam. Interea itaque,
magna observantiae exiguum pignus solito
Tuo favore inexhausto suscipe, (matu-
riora maturior ætas Deo Duce dabit,)
nec quam munusculum hoc characæum vi-
le, sed qualis offerentis sit animus, be-
nigne æstima, meque meaque studia ut ha-
ttenus, ita & in posterum patrocinio ac
clypeo Tuo (licet non videar meritus)
complectere. Quod reliquum est, D. T.
O. M. calidissimis nunquam desistam
defatigare precibus, velis Te tantum
orthodoxæ Theologiæ Doctorem, ad se-
ram usque senectutem, incolumem ac
sospici-

*fospitem servare, ut Ecclesia Christi va-
riis satis subiecta calamitatibus, in Te,
contra quosvis insultus Satana, Ajacem ha-
beat inexpugnabilem, magnumque Fa-
milia Nostra fulcrum ac emolumentum
perenne! Ita ex intimis animi penetra-
libus vobis*

MAGNI NOMINIS TUI

Coltor & cliens humillimus

AND. EGGS.

Til Handelsmanden i Stockholm
Ehrebörne och Högwälsachtad

Herr JOHAN SPALDING,

Min gunstige wähllynnare.

Sär jag mig minner på, den gunst jag
mig bewisat,
Och hur, Herr Spalding, jag min Fader
och mig hysat

J många åhr, them wij förnötte på wår
flycht,

Lå Edert goda stöd och städse otillhykt.

Så kan ei eller jag thet ogjordt låta blifwa
Lil någon tack samhet, med några ord til

skrifwa

Ehr detta litla wårsk, som doch ei swä-
ra kan

Emot den godhet jag och försått hos Ehr
fann.

Min penna, jag tilstår, förswaa är det ut-
föra,

Doch mer förbinder mig min tack samhet det
göra

Som jag Ehr skuldig är, ty hiertat är
upfyllt

Med hogkomst af den gunst, jag nu och
förskylt

Lag då behagligt op, Herr Handelsman,
jag beder,

Det litla Pappers kram, som jag åt Ehr
nu reder,

Til ett erkännans prof för Ehet benäga-
na sinn',

Fast godset intet är värddt Colchis gyllne
Stinn.

Jag ei förglömma skal Ehet godhet at be-
römma,

Ei den i någon tid i dystra jorden giömma,
Så länge jag är til, och Gud mig lifwet
gier,

Men önska Eder godt, och nåligheter fler.

Til slut jag önskar Ehet, at Gud all godhet
kiälla,

Han wille låta Ehet der af framgent upwälla:
Mångfall wälsignelse, samt nåd til öfwer-
flöd!

Ut på hans gäfwors mått, J. ei må lida
nöd.

Den Högste signe Ehet, Ehet wandel och Ehet
stande,

Ehet handel lika så, til både watern och lande:
Sidst när Herr Spalding mått, af ålder
leswat har,

Gud samke då hans själ, til sin utwaldas
skaar!

Herr Handelsmanns
Tienstskyldige

AND. E. G.

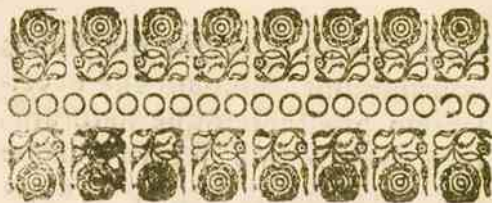
Tä Philosophiæ Candidaten
Högskollärde
Herr ANDREAS ELB/
Pro Gradu Magisterii
berömmeligen disputerade

Sär man sin vännar ser til Her-
ders trappan klifwa/
Dch hysa sådan drift/ at de med
rätta så/
Bland Phœbi Alster sig Minervæ Sö-
ner skrifwa;
Wist wisar man sin frögd / wist
gläder man sig tä.
Sag gläds af Edert Bett / Herr Au-
tor / men doch lemnar /
Alt fåfångt ordeprång / som göres
ei behof/
Til Ehret beröm / enär hwart bla i
digra ämnet /
Af lärdom och förstånd gier ogeme-
na prof.
Dch önskar til ett slut min Wän af
troget sinne;
At I / som trägen flit och mycken
mödo haft /

Jungdoms blomstrand ähr för lärdom/
mätte winna
I mandom deras frucht/ i äldren
fruchtens saft.

Således uttrade Herr Auctorens go-
da Wän och närskilt sin fågnad.

CARL AD. ENDELLS.

A. Ω.

Nulla est, vt ait Cicero, gens tam fera tamque immansuetata, quæ non, etiamsi ignorot, qualem Deum habere deceat, tamen habendum sciat.

Nemo enim esse potest, qui ex artificiosa rerum omnium structura atque dispositione, vbi nihil occurrit, quod reprehendi possit, non cognoscere queat, cuncta arte mirabili & sapientia plus quam humana condita fuisse. Hinc Platonici & Stoici, dum ipsum mundum, & quicquid in eo continetur, aspexissent; cumque temporum vicissitudines cognouissent, non

A

im-

immerito ex operibus magnificis
 concluderunt, aliquam esse excel-
 lentem præstantemque naturam,
 quæ hæc omnia fecerit, eaque
 gubernet ac protegat. Ut jam
 nihil loquar de idea illa, quam
 mentibus nostris infixam esse ag-
 nouit Epicurus: *Solus*, inquit
 Vellejus apud Tullium, *vidit pri-
 mum esse Deos, quorum in omnium
 animis notionem impressisset ipsa na-
 tura: vnde talem struit conclusio-
 nem: De quo omnium consentit natu-
 ra, id verum esse necesse est.* Idem et-
 iam agnovit Aristot., (α) dum De-
 um causam omnium quæ sunt,
 fiunt, ac futura sunt, rerumque
 curam agere, ac in esse suo pri-
 stino conseruare docet, statuens,
 Deum esse *ἴν' ἀεχὴν, καὶ τὸ πρῶτον τῶν
 ὄντων, ἀκίνητον καὶ καθ' αὐτὸ, καὶ κατὰ
 συνέθεσιν, κινῆν τε τὴν πρῶτην καὶ αἰδίον
 καὶ μίαν κίνησιν.* Neminem itaque
 existere crediderim, qui Deo,
cei

3
ceu enti omnium supremo ac infi-
nito, eam vim ac facultatem, qua
homo brutum animal insigniter
antecellit, scientiam accuratam-
que rerum notitiam puta, ausu
plus quam temerario denegarit.
Et licet superuacanea videri pos-
sit, atque vix digna ventilatione,
ista controuersia, quæ de Dei sci-
entia media agitari solet: nobis
tamen vel ideo eam paucis repe-
tere, & sub examen reuocare vi-
sum fuit, quod contineat nonni-
hil etiam nobis, recte alioqui de
Deo instructis, subinde occurrens,
quod nisi euoluatur, haud pa-
rum difficultatis nobis in contem-
platione Dei, rerumque incorpo-
ralium sit facturum. In qua ita-
que elaboranda si Tuo B. ac H. L.
acri limatoque iudicio minus sa-
tisfecero, in aliquibus ex humana
imbecillitate, ut fit, a regia veri-
tatis via deflexero forte, Tua ni-

hilominus æqvanimitas cuncta in
eum accipiet ac interpretabitur
sentum, quem cum lex humani-
tatis, tum inprimis nominis Chri-
stiani professio ab unoquoque no-
strum serio exigunt.

(a) *libr. 12 metaph. c. VIII. lb. 43.*

§. I.

Licet itaque scientia Dei in se
spectata sit vna & simplicis-
sima, (in qua nec prius, nec po-
sterius, imperfectio, aut inadæ-
quationis ratio possit consistere)
qua se Deus & alia omnia extra
se posita, cognoscit, manetque
in se actu cognoscibilis, vt ipsa e-
jus essentia actus purissimus est;
*nam quo magis quid actu est, eo in-
telligibile magis est, teste Mejero*
(a): respectu tamen objectorum
variorum intellectus noster ex im-
becillitate sua, hanc vt unam dum
nequeat concipere, fingit ratione

in ea diuersitatem, atque sic quod unum erat in se, sub diuerso nomine concipit, sibi que reddit familiare. Varie itaque distinguitur, inprimis vero in scientiam, quam vocamus *simplicem* & *approbationis*. *Haec*, qua Deus pure & nude obiectum cognoscit. *Hæc*, qua rem cognoscit, & simul approbat. In *spe uoluntariam*, quæ ad nullam, & *practicam*, quæ ad aliquam, circa rem cognitam, operationem dirigitur &c.

(a) *Groftol. l. 1. Sect. 2. Ax. 1. p. m. 47.*

§. II.

NON sane in distinctionibus omnibus, quibus Diuina scientia, in se quidem indiuisa & indiuisibilis, propter diuersa tamen obiecta, quorum unum altero prius cognitionem Diuinam terminare concipimus, distinguitur, recensendis adeo erimus solliciti; eam

eam præsertim adduxisse contenti, quæ illa obiecti particularis ratione, quod nempe in se possibilitatem seu factibilitatem includit, dispesci solet in *naturalem*, seu simplicis intelligentiæ; vel *liberam*, seu visionis, & denique *mediam*, seu conditionatam. *Naturalis* dicitur, quæ Deus mere possibilea, ut sunt possibilea, cognoscit; non eam ob causam, quod identificari possit cum essentia Diuina; sic enim omnis scientia Dei naturalis foret: verum accipitur hæc *naturalis*, prout libero opponitur: adeoque ut potentia naturalis ea dicitur, quæ positis omnibus ad agendum requisitis, non potest non agere; ita Deus per hanc suam scientiam, res quoque omnino nouit, & quemadmodum possibilea omnino sunt, ita ex perfectione Diuini intellectus necessario fluit, ut eas tales cognoscat.

Libera, vocatur scientia Dei, qua non tantum præterita, verum etiam absolute & determinate futura, iam ab æterno prævidit, h. e. quicquid unquam in mundo actu venit, aut existit, siue ex necessitate aliqua, siue ex agentis arbitrio. *Media*, qua Deus conditionate futura præcognoscit, i. e. quicquid actu quidem futurum non est, fuisset tamen omnino futurum, si hæc aut illa hypothesis poneretur.

Confer. Bechm. in opuse. de scient. Dei p. m. 60. Hebenstr. de scient. Dei. Donat. instit. Pneumat. de intellectu. Dei.

§. III.

EXpositis itaque his terminis ad ipsam rem paulo propius accedamus, quæstionem primum formando, nim: *utrum detur in Deo, scientia formaliter, seu nostro concipiendi modo in rei veritate fundata*

8
dato, a scientia simplicis intelligentiæ
& a scientia visionis distincta? Haud
quidem nos fugit, dari inter eru-
ditos, non infimi quidem ordi-
nis, qui eandem vel respuant pla-
ne rejiciantque; vel tamen si ad-
mittant, cum scientia simplicis
intelligentiæ paria facere, ean-
demque plane esse, strenue forti-
terque affirmant. Veteres Tho-
mistæ pariter ac Scotistæ, teste
Lalemandetio, (a) nec non antiqui
patres, referente *Petavio*, (b) tan-
tum bimembrem hic agnouerunt
distinctionem. Recentiores vero
Scholastici, utpote *Suarez*, *Moli-
na*, *Becanus*, *Vasquez*, *Fonseca*, *Les-
sius*, *Gregor: de Valentia*, &c. sci-
entiam hanc Dei *mediam* propu-
gnant atque illustant: qui tamen
omnes cum cautela legendi. quia
in applicatione sciētiae huius con-
ditionatæ errant, & gratiam li-
bertati humanæ subordinatam
cum Pelagianis faciunt. So-

Sociniani, qui certam futurorum contingentium notitiam negant, rem ipsam tollunt. E reformatis præ ceteris *Wilhelm. Twissus* id sibi sumsit negotii, ut scientiam hanc profligaturus, prolixissimum operosissimumq; contra *Gabrielem Penotum & Francisc. Suarezium* conscriberet tractatum: ubi tamen non negat omni ex parte scientiam futurorum conditionate talium, decretum tamen tale propugnat, quod determinet hominem ad hoc vel illud agendum, positis conditionibus; adeoque scientiam, qua Deus cognoscit, quæ sub conditione futura sunt, ab ejusmodi decreto deducit. Verba ejus hæc sunt: *Omnia futura quantumvis contingentia, Deo nota fuisse ab æterno, dicit, neque mirum, cum nihil positivum aut futurum sit in rerum natura, cujus productionem non opere-*

operetur ipse Deus, idque in genere cause efficientis, consequenterque cujus productionem non ab eterno decreverit &c. Ex quibus allatis illius verbis sole meridiano clarius apparet, illum in gravissimo errore versari; unde & *Calovius* tractatum hunc illius variis in locis *Helenam Calvinisticam* appellat. *Gisbertus Voëtius* (γ) scientiam hanc Dei *mediam* variis conviciis aggreditur, illam p. 266. *plenum delirii Jesuitarum nugamentum, fallax abominabilis Pelagianismi tectorum, & vere Theologiæ ludibrium*, appellat: & p. 254. *profanam vocat novitatem, euanidam speculationem, toti antiquitati, omnibus Theologorum scholis incognitam, omniumque Pelagianizantium asyllum* (δ).

(α) pag. 212. seqq. (β) *Th. Dozm.* l. 4. c. 8. p. 279. (γ) *P. 1. Select. disput.* (δ) *conf. Samuel Rhetorfortis exer-*

*exercit. Apol. pro Dna grat. exc. 1. C.
V. a Fol. 187. ad 213.*

§. IV.

CAluiniani alii vna cum Twis-
sio tanquam in centro con-
veniunt omnes, quod decretum
Dei sit fundamentum certitudi-
nis futurorum omnium. Ipse
Calvinus scribit (a): *Iterum que-
ro, unde factum est, ut tot gentes
vna cum liberis eorum infantibus a-
terne morti inuoluerit lapsus Ade
absque remedio, nisi quia Deo ita
visum est? Hic obmutescere oportet
tam dicaces alioqui linguas. Decre-
tum quidem horribile, fateor, infici-
ari nemo tamen poterit, quin pra-
esciuerit Deus, quem exitum habitu-
rus esset homo, antequam ipsum con-
doret, & ideo praesciuerit, quia De-
creto suo sic ordinarat. Zanchius,
(3) Deus, inquit, praescit ex cau-
sa immutabili, h. e. aeterno decreto
suo.*

ſuo. Cui conſentit Spanhemius hiſce, (γ) unde eſt, quod prævideat Deus iſta mala, niſi quia decrevit, omnes Adami lapſu, ex quo ea contraxere, inuoluendos? omnis præviſio innititur decreto.

Tale vero decretum non tantum ignorat ac plane rejicit reuelatio, verum id etiam rectæ ſanæque rationi repugnat. Iſtud enim decretum, quod fingunt, antecederet futuritionem, vt liceat dicere, conditionatam, & inferret eam, vel per medium indifferens, vel per determinans: primum non poteſt fundare ſcientiam infallibilem; ſecundum deſtrueret libertatem creaturæ. E. neutrum ſubſiſtit.

Extra controverſiam enim poſitum eſſe debet, quod Deus citra decreti intuitum, & ante illud futura conditionate talia præcognoſcat: potuiſſet quippe Deus
lon.

longe plura, quam decrevit, ut sub certa conditione aliquando ac hypothefi fierent, certo præordinare. Eleganter fatis hac de re fatur Buddæus (S): *Dubito enim an sapientis viri elogium promereatur, qui primo aliquid se facturum decernit, & tum demum postquam decrevit, cuiusmodi illud futurum fit, considerat. Eadem porro sententia in Deū non minus, quam homines iniuria est. In Deum quidem, quod eum mali omnis, omniumque peccatorum causam atque auctorem facit. Si enim omnia, quaecunque fiunt, ex decreto quodam absoluto Dei fiunt, etiam eandem ob causam mala quævis fieri, necesse est. In homines non minus iniuria est, quod omni eos libertate, in externis etiam ac ciuilibus, præuet; quæ sublata, nec legibus, nec premiis, pœnisque, amplius locus erit. Ne igitur hæc nostra sententia in deterius trahatur, sed vt intel-*

intelligi queat, sciendum est, nos ab hoc loco non omne decretum excludere. Duplex enim hic intelligi potest decretum: I: illud *Reformatorum*, quod ipsam voluntatem præcedere ita ajunt, ut eam ad actionem determinet: stante illo, voluntas non potest non agere. II: intelligi potest decretum, *in hypothesis futuri effectus inclusum*, quando nim: concurrere decernit Deus, ad effectum aliquem, posita hac vel illa conditione. Jam concedendo posterius hocce decretum, prius abominamur, quo stante, in voluntatis potestate non est, se ipsam libere determinare. Hoc etiam de posteriori illo dixisse iuvat; non esse illud rationem per quam Deus cognoscat *conditionate* futura, licet in hypothesis futuri effectus includatur.

(a) *in instit. l. III. c. XXIII. §. 7.*

(B)

(B) *miscel. p. 78. (y). 'exercis. de grat. univers. pag. 685. (d). in inst. 1. Tb. Dogm. p. m. 228. lin. 3.*

§. V.

PRæmissis itaque his, instituti ratio suadet, ut ad enodandam propositam quæstionem nos accingamus. Non hic a nobis instituitur quæstio: *An detur scientia quadam in Deo, quæ mediet inter scientiam entium & non entium.* Sed potius nobis est de hoc: *num media detur inter scientiam simplicis intelligentiæ & visionis, vel quod idem est, inter naturalem & liberam.* Prius nos ut remouemus, ita posterius recte tuebimur. Namque scientia hæc Dei media, in suo formali nihil infert aliud, quam id quod Deus citra decreti intuitum, & ante illud, ut conditionate futurum præcognoscit; adeoque pro obiecto habet futu-
ribile

ribile, ut dicere fas sit, ceu id quod nunquam existiturum est, existiturum tamen omnino fuisset, si talis aut talis poneretur conditio (a).

Ex his, quæ superius adducta sunt, constare arbitramur, non omnium, qui contra nituntur, eandem esse sententiam. Rem enim ipsam oppugnant, tum qui certam futurorum contingentium præsentationem penitus negant, tum qui futurorum conditionatorum scientiam ex prævio decreto deriuant. Nonnullis vero nomen tantum seu distinctio hæc scientiæ ut supernacanea displicet, quippe qui rem ipsam sub scientia Dei naturali contineri posse putant. Verum quamquam nos in vocabulis & terminis sumus faciliores, & ad rem potissimum ipsam attendimus: attamen advertimus, stante vetere illa di-

stin-

stinctione scientiæ Diuinæ in *naturalem & liberam*, illis, qui duabus his speciebus adquietendum contendunt, nihilominus necesse esse, naturalem scientiam noua quadam distinctione iuuare, si conditionata illa distincte sint explicanda. Vnde quum ipsa obiectorum affectio *mediam* hanc scientiæ speciem per se deposcere videatur, satius esse ducimus, suum illi locum tantisper seruare.

Scientiæ huius euidentiã, argumentis iam paulo uberius, tum in ratione, tum sacre scripturæ testimoniis fundari, probabimus.

(a) *Confr. Danhav. Hod. Spir. Calv. pbant. 3. p.m. 793.*

§. VI.

PROBAMUS ex ratione, & quidem I. ex determinata veritate & scibilitate propositionum con-

B

di-

ditionalium. Nam si futurum conditionatum æque verum est & scibile, vti absolute futurum, æque Deus cognoscit futurum conditionatum, ac futurum absolutum. Atqui futurum conditionatum æque verum est & cognoscibile, ac futurum absolutum. E. ac q̄ cognoscitur a Deo. At cognoscere futurum conditionatum, est habere scientiam conditionatam, seu conditionatorum. Maior propositio non eget multa probatione; nam infinitus intellectus in ratione cognoscentis, cognoscit essentialiter omne, quod sciri potest, eo ipso quo sciri potest, alioqui esset possibilis intellectus, qui plura sciret. Sed quod est scibile, sciri potest. E. intellectus infinitus scire debet omne scibile. II Deus enim, si nouit ea futura, quæ tum fore ponuntur, si addatur

tur conditio, etiam' nouit futura conditionata; E. ex consequenti datur omnino scientia Dei mediana. III. Nouit Deus impossibilia, multo ergo magis futura conditionata: nam hæc aliquando si forent, requireretur omnino actio Dei *cooperatiua, directiua, & dispositiua*, quam Deus non ignorat, teste *Rudrauffio* (3). IV. Ex uniuersali Dei prouidentia, liquido etiam constat, eius circa futura conditionata scientia: omne enim id, quod sub prouidentiam Diuinam cadit, cadit etiam eo ipso sub scientiam eius. V. Suadet id ipsa omniscientiæ Diuinæ notio: si enim Deus omnia scit, eum futura conditionata quoque scire oportet: hæc enim si nescit, non utique scit omnia, ut concludit *Buddeus*. VI. Quoniam libere agentia id quod posita conditione actura fuissent, non sine sufficientibus

rationibus egissent: quas si Deus determinate non perspiceret, i. e. quo arbitrium agentis illis præsentibus sese certo esset inclinaturum non præuideret, plus non sciret atque sagacissimus quisque hominum.

Consentiunt & porro nobilium quam plurimi, utpote *Sleuogi* (γ) qui egregie de hac scientia Dei media fatur; *Natura insitum esse omnibus hominibus, hanc in Deo dari scientiam.* Et *Penottus* (δ), *Omni- bus, inquit, insitum est a natura, ut de futuris euentibus Diuina consu- lant oracula. Omnes autem consulta- tiones humane supponunt esse in Deo notitiam istorum contingentium condi- tionatorum.* Porro etiam ex no- stratibus *Caluius* (ϵ) ait: *Sine hac scientia non poterit commode explica- ri electio ex præuisa fide, qua Deus ex præuisione fidei perseveraturos ad æ- ternam elegit vitam.* Sic *Danhave- rus*

us (ξ). Gerbardus (η.) Horæius (ς),
 ubi dicit, talem præscientiam me-
 diam inuoluere prædestinationem
 hominis, cum Deus homines
 non absolute, sed sub certa
 conditione prædestinauerit. Calix-
 tus lenior etiam hanc scientiam
 mediam in lect. publicis semper
 amplexus est, ex hac ratione,
 quod uilum suum habeat in expli-
 cando articulo de prædestinatione.
 Præter plurimos alios, quos addu-
 cere iam non vacat.

(β) p. s. pag. 757. (γ) *disp. acad.* p.
 415. (δ) *libr. 3. propr. Him Can.*
 XXIX. (ε) *Tom. II. Syst. quest. V de*
omnisc. p. 524. (ξ) *Hodom. Calv. Ph. int.*
 III. p. 763. Et in *Hodom.* fol. 220. (η)
in Exeg. loco de Deo § 244 (θ) *disp.*
Ib. III. sect. 3. th. 77. & 78.

§. VII.

His iam ex ratione doctorum-
 que sententiis firmatis, in-
 stitu-

stituti ratio postulat, vt ex Scripturæ testimoniis eandem in Deo dari scientiam probemus. Et quidem I. ex consultatione illa Dauidis I Sam. XXIII. ubi Deum interrogat, an si mansurus fuisset Keilæ, Keilitæ ipsum in manus Saulis essent tradituri? respondit ipsi Deus ad hoc affirmatiue, quod posita conditione, si mansisset, fuisset & hoc euenturum. Non tamen decreuit Deus ita esse futurum, *decreto aliquo prædeterminatiuo*. II. Ex Matth. XI. 21. *Vae tibi Chorazin, vae tibi Bethsaida &c.* Hanc Tyriorum conuersionem cognouit Christus, cognitione non coniecturali, sed certissima, adeoque particula *ã* h. l. non dubitatiue, per *forte*, vt vulgatus habet, sed affirmatiue & exaggeratiue, per *utique* omnino reddenda est hoc modo, *utique pœnitentiam certe egissent*. Non enim, vt *Voltius*

fina

fingit, adest heic quædam hyper-
 bolica locutio sed vera, certaue
 assertio, nec de pœnitentia hypo-
 critica aut externa, sed de vera
 ac salutari pœnitentia heic sermo
 est. III. Prob: etiam ex sequen-
 tibus dictis, vtpote Matth XXIV.
 22. Luc. XVI. 31, Act. XXVII.
 31 Joh. VI. 15. 1. Cor. II. 8. 2.
 Reg. XIII. 19. Jer. XXXVIII. 17.
 & ceteris.

Ex his & aliis locis conclusio
 iam: Deum certo & infallibiliter
 scire futura omnia conditionata
 contingentia, quæ actu nunquam
 erunt, si certo & infallibiliter præ-
 dicat futura huiuscemodi, quæ
 nunquam fuerunt, at fuissent, si
 posita fuisset aliqua conditio. E.
 Deus certo cognoscit futura con-
 ditionata, & per consequens da-
 tur *scientia Dei media*. Quod firmi-
 ter tenendum etiam contra illos,
 qui dicunt futura hæc omnia na-
 ta

ta quidem fuisse Deo, sed coniecturaliter solum & probabiliter, quia non cognoscat neque prædicat Deus euentum futurum, sed tantum quid ferat præsens *dispositio & inclinatio causarum.*

§. VIII.

COronidis loco lubet addere, cur hæc Dei scientia nominanda sit media. Hac dere eleganter disertis verbis scribit D. Mich. Waltherus Fil: in collegio Pneumat. Mist. *Quoniam hæc, inquit, non videt ut visionis scientia, que vere aliquando existunt; nec etiam intelligit, ut nuda possibilia per absolutam potentiam; sed possibilia nouit, aut certo etiam futura sub conditione, si scilicet, hæc vel illud faceret, aut fieri permetteret, vel creaturam liberam in tali aut tali ordine, & cum talibus circumstantiis poneret. Itaque nec absolute necessaria, nec libera est, sed media, medietate non*

καὶ ἀπαύρητον, sed κατὰ υἱόθεσίαν. Vel
 ut alii hanc explicant, quod sit
 quasi media inter naturalem & li-
 beram Dei scientiam, & aliquid
 de vtraque trahat. Quod autem
 ad inuentionem huius distinctio-
 nis attinet, quam Reformatæ Ec-
 clesiæ doctores, aliique, Iesuitis
 tribuunt, B. L. ad *Joh. Francisc.
 Buddeum*, qui in instit. Th.
 Dogm. p. m. 228. concinne satis
 hac de re agit, aliosque, ablega-
 tum volo. Et licet Iesuitici ordi-
 nis doctores voce hac scientiæ me-
 diæ primum usi sint, eos tamen
 rem ipsam excogitasse dici nequit:
 quippe quæ ex S. Scripturæ testi-
 moniis, ipsaque ratione, uti iam
 supra euictum satis dedimus, con-
 stat. Atque his ita adductis, ni-
 hil iam superesse amplius videtur,
 nisi ut gratiam Dei Ter Optimi
 Maximi deuoto animo agnoscent-
 es, Paulina præsentem Dissertati-

unculam Δοξολογία obfignemus:

Εξ ᾧ, καὶ δι ᾧ, καὶ εἰς ὃν | ἀ πάντας
αἰῶνα ἡ δόξα εἰς τὰς αἰῶνας ἀμήν.

Til
Högwällärde Candidaten

Herr ANDREAS ELB/

SU jag seer hwart ut det wän-
der /
At Hr. Bror til Pindi Länder
Sig begifwer med en hast;
Der sielf Pallas wil Ehr kröna /
Mödan Ehr med heder löna /
At I hållit derpå fast.

Hwar til Ehr all lycka önskas /
At I må alt mera grönskas
Uppå wisdoms roten god;
När Ehr Lager=Krank är borta
Med wår dagars wandel korta /
Sif då Gud Ehr sálhets roo.

At

At I efter iustig lefnad
Så en ewig himla trefnad
Bland Guds helga Änglars
 saal;
Hwarest dygden rätt belönes
Och med ähta Lager krönes
I Gudz egen Himla saal.

Herr Candidatens goda Wän
och närskylt

ERICUS THUN

Satag. Fen.

Clarissimo Philosophiæ Candidato
Dn. ANDREÆ ECG,

UT prolixius, quam facio, laudes
tuas, Clarissime Domine Candi-
date, proclamem, non tam amicitia
illa, quæ jam dudum mihi tecum in-
tercessit, postulat, quam præsens hæc-
ce elegantissime conscripta dissertatio
meretur. Verum præterquam quod
earum non satis dignus existere que-
am præco, opus non esse illas multis
commemorare verbis existimavi, quip-
pe notissima jam sunt quæ publice pul-
cherrima dedisti specimina. Quare
ut præmium illud, quod labore atque
industria tua solidissima meruisti,
adsequaris, rogo; universique au-
ctorem intime precor, velit te in
tuorum gaudium, patriæ commodum,
ac tuum ipsius delectamentum, super-
stitem diu, sospitem & incolumem
servare.

Ex animo ita gratulatur

J. F. WIENS.

Fratrī suo Dilectissimo.

DUM properas Frater peramandē
ad castra Saphorum
Virtutis rigidum per bene carpis in-
ter.

Premia conatus magna comitata se-
quentur

Laude, Tibi virtus talia dona pa-
rat.

Gratulor bis ausis, Deus at Tua cœ-
pta secundet,

Ut Patri & Patrie comoda multa
ferant.

Hisce ex animo gratulari
voluit

Carolus E. S.

